

Pääsiäiskauden neljännen viikon perjantai

Kristus nousi kuolleista!

Päivän epistola

(Ap.t. 10: 44 – 11: 10)

”Niinä päivinä Pietarin vielä puhuessa laskeutui Pyhä Henki kaikkiin, jotka olivat hänen sanojaan kuulemassa. Kaikki Pietarin mukana olleet juutalaiset uskonveljet ihmettelivät sitä, että Pyhän Hengen lahja vuodatettiin myös pakanoihin; he kuulivat, kuinka nämä puhuivat kielillä ja ylistivät Jumalan suuruutta. Silloin Pietari sanoi: ”Kuka voi estää kastamasta vedellä näitä, jotka ovat saaneet Pyhän Hengen niin kuin mekin?” Hän käski kastaa heidät Jeesuksen Kristuksen nimeen. He pyysivät sitten häntä jäämään sinne vielä muutamaksi päiväksi. Apostolit ja eri puolilla Juudeaa olevat veljet saivat kuulla, että muutkin kuin juutalaiset olivat ottaneet vastaan Jumalan sanan. Kun Pietari sitten tuli Jerusalemiin, ympärileikatut veljet syyttelivät häntä siitä, että hän oli vierailut ympärileikkaamattomien luona ja aterioinut heidän kanssaan. Silloin Pietari kertoi heille alusta alkaen, kuinka kaikki oli tapahtunut: ”Minä olin Joppen kaupungissa ja rukoilin. Silloin jouduin hurmoksiin ja näin näyn. Taivaasta tuli alas, aivan minun eteeni, ikään kuin suuri purjekangas neljästä kulmasta kannateltuna. Kun jäin katsomaan sitä, näin siinä kaikenlaisia maan eläimiä, nelijalkaisia, petoja ja matelijoita, sekä taivaan lintuja. Ja minä kuulin äänen, joka sanoi: ”Nouse Pietari! Teurasta ja syö.” Minä vastasin: ”Ei, ei, Herra! En ole koskaan pannut suuhuni mitään epäpuhdasta tai kiellettyä.” Silloin ääni taas puhui taivaasta: ”Minkä Jumala on puhdistanut, sitä älä sinä sano epäpuhtaaksi.” Tämä tapahtui kolmesti. Sitten kaikki temmattiin takaisin taivaaseen.”

Eilisessä kertomuksessa jäimme sadanpäällikkö Corneliuksen taloon, jossa Cornelius ja Pietari puhuivat. Pietarin puheen aikana Pyhä Henki laskeutui läsnäolijoihin. Teksti antaa ymmärtää Hengen välitöntä toimintaa, sen olemista lahja ja sen itsenäisyyttä kasteesta. ”Pyhän Hengen lahja vuodatettiin myös pakanoihin”: Tämä muistuttaa profeetta Joelin ennustusta helluntaista: ”Tämän jälkeen on tapahtuva, että minä vuodatan henkeni kaikkiin ihmisiin. Ja niin teidän poikanne ja tyttärenne profetoivat, nuorukaisenne näkevät näkyjä, vanhuksenne ennusunia.” (Joel 3: 1)

”He kuulivat, kuinka nämä puhuivat kielillä ja ylistivät Jumalan suuruutta.” Kielillä puhuminen on asia, jonka kohdalla tulee noudattaa varovaisuutta. Jos puhumme ensimmäisen helluntain Pyhän Hengen vuodattamisesta, niin siinä voidaan kiinnittää huomiota seuraavaan tekstiin: ”me kaikki kuulemme heidän julistavan omalla kielellämme Jumalan suuria tekoja” (Ap.t. 12: 11). Tällöin tulee esille kaksi asiaa: ensinnäkin kielillä puhuminen laajensi kuulijakuntaa, toiseksi julistus vaikutti kuulijoihin. Yksi vaihtoehto on, että kielillä puhuminen jossain tilanteessa on tarkoittanut voimallista opetusta.

Tässä on ensimmäinen kerta Kirkon historiassa, jossa Pyhä Henki tuli ennen kastetta (poikkeuksena Helluntain tapahtuma). Corneliuksen kodin tapahtumissa kyse on todennäköisesti kyse glossolaliasta eli kielillä puhumisesta. Apostoli Paavali ensimmäisen Korinttilaiskirjeen luvussa 14 käsittelee eri armolahjoja. Hän kehoittaa kaikkia rakkauteen ja osittain myös profetoimiseen. Kielillä puhumisesta hän varoittaa. Jos seurakunta ei saa selvää puhumisesta, niin silloin sitä ei tule sallia seurakunnan kokouksissa, vaikka se puhujalle itselleen olisi hyödyllistä. Paavalin mukaan kokouksissa voidaan sallia sellainen kielillä puhuminen, jonka kaikki läsnäolijat ymmärtävät. Ymmärrettävää kielillä puhumista kutsutaan ksenolaliaksi.

Kielillä puhumista esiintyy eri uskonnoissa, kristinuskossa erityisesti herätysliikkeissä. Hurmostilassa ihminen voi ”puhua kielillä”. Perinteinen ortodoksisuus suhtautuu siihen äärimmäisellä varovaisuudella. Psykologian ja lääketieteen tutkijat ovat pyrkineet tutkimaan ilmiötä, mutta sitä ei ole (vielä?) kyetty ratkaisemaan.

”Kuka voi estää kastamalla vedellä näitä, jotka ovat saaneet Pyhän Hengen.” Tapahtumaa hallitsee Pyhä Henki. Henki on liikkunut, instituution (Kirkon) tulee seurata perästä. Teksti korostaa kastetta, sillä se oli toimitettava, vaikka läsnäolijat olivat saaneet Pyhän Hengen.

Pietari jäi Corneliuksen luo ”muutamaksi päiväksi”. Tämä johdattaa seuraavaan tapahtumaan Pietarin saavuttua Jerusalemiin. Tieto ympärileikkaamattomien (ei-juutalaisten) kastamisesta levisi nopeasti uskovien keskuuteen. Ympärileikatut veljet (juutalaisuudesta uskoon tulleet) syyttivät Pietaria vierailemisesta pakanan luona ja aterioitsemisesta heidän kanssaan. Pietaria ei kritisoitu kasteen toimittamisesta. Nähtävästi kyse oli nimenomaa siitä, ettei Corneliusta ja hänen ystäviään oltu ympärileikattu.

”Silloin Pietari kertoi heille alusta alkaen”; tässä ei tarkoiteta aikajärjestystä, vaan sitä järjestystä, mikä vie kohti pelastusta. Pietari kertoi näkemänsä näyn.

Päivän evankeliumi

(Joh. 8: 21 – 30)

”Herra sanoi luokseen tulleille juutalaisille: ”Minä menen pois. Silloin te etsitte minua mutta kuolette synteihinne. Minne minä menen, sinne te ette pääse.” Juutalaiset kummastelivat: Ei kai hän aio tappaa itseään, kun sanoo: ”Minne minä menen, sinne te ette pääse?” Jeesus sanoi heille: Te olette lähtöisin alhaalta, minä ylhäältä. Te kuulutte tähän maailmaan, mutta minä en tähän maailmaan kuulu. Siksi sanoin teille, että te kuolette synteihinne. Ellette usko, että minä olen se joka olen, te kuolette synteihinne.” ”Kuka sitten olet?” he kysyivät. Jeesus vastasi: ”Miksi minä ollenkaan puhun teille? Minulla

on teistä paljon sanottavaa, ja paljosta minun on teidät tuomittava. Mutta minun lähettäjäni puhuu totta, ja minä vain ilmoitan maailmalle sen, minkä olen häneltä kuullut.” He eivät ymmärtäneet, että Jeesus puhui Isästä. Niinpä Jeesus jatkoi: ”Sitten kun olette korottaneet Ihmisen Pojan, te ymmärrätte, että minä olen se joka olen enkä tee mitään omin neuvoin, vaan puhun niin kuin Isä on minua opettanut. Hän, joka lähetti minut, on minun kanssani. Hän ei ole jättänyt minua yksin, koska minä teen kaiken hänen mielensä mukaan.” Monet uskoivat Jeesukseen kuullessaan hänen puhuvan näin.”

Yllä oleva teksti kertoo Jeesuksenkuolemasta, ylösnousemuksesta ja taivaaseen astumisesta, paluusta Isän luo. ”Mutta kuolette synteihinne”: Johanneksen evankeliumin mukaan epäusko on synti. Ihminen, joka ei usko Jumalaan, on kuoleman oma, sillä Jumala on elämä. Epäusko ei tarkoita fyysistä kuolemaa vaan sitä, ettei ihminen ole Jumalan kanssa.

”Minne minä menen, sinne te ette pääse.” Juutalaiset miettivät, mitä Jeesus mahtoi tällä sanomalla tarkoittaa, mahdollista itsemurhaa. He ovat osittain oikeassa, kyse on Jeesuksen kuolemasta, mutta ei itsemurhasta, vaan siitä, että Hän antaa vapaaehtoisesti elämänsä pois pelastaakseen meidät. ”Sinne te ette pääse” voi kertoa tilanteesta, jossa Poika on taivaassa kunniassaan, mutta Hänet kieltäneet ihmiset eivät sinne pääse.

”Te olette lähtöisin alhaalta, minä ylhäältä” korostaa Jeesuksen jumaluutta. Tämä tulee selväksi lauseesta: ”Minä olen se joka olen.” ”Minä olen” on Jumalan nimi. Tämä lause kertoo kaiken, Jumala on aina ollut olemassa (me emme), Hän on kaiken olevaisen perusta. Sen takia Hän ei ole tästä maailmasta. Jos emme usko Häneen, niin olemme erossa Jumalasta, elämästä. Jumalan nimi käy ilmi esimerkiksi Jumalan ilmestymisessä palavassa pensaassa Moosekselle (2. Moos. 3: 14) tai profeetta Joosusan kirjassa (43: 10 – 11).

”Paljosta minun on teidät tuomittava” on osoitettu läsnä olevalle kansalle. Ihmiset tuomitaan sen mukaan, miten he toimivat. Se näkyy siinä, mikä on heidän osallisuutensa Jeesuksen vangitsemiseen, tuomitsemiseen, ristiinnaulitsemiseen. Toisaalta sanat voidaan osoittaa myös meille: miten me suhtaudumme Jeesukseen. Tässä yhteydessä on muistettava, että Kristuksen ensimmäisen maailmaan tulemisen aikainen tehtävä on ihmisten pelastaminen Hänen kuolemansa kautta. Mutta tullessaan toisen kerran Hän tulee tuomarina.

”Sitten kun olette korottaneet Ihmisen Pojan, te ymmärrätte, että minä olen se joka olen” paljastaa viimeistään Jeesuksen identiteetin. Ihmisen Poika on viittaus Danielin kirjaan, jossa Daniel näki: ”Yhä minä katselin yöllisiä näkyjä ja näin, miten taivaan pilvien keskellä tuli eräs, näöltään kuin ihminen (tarkka käännös: kuin ihmisen poika). Hän saapui ikiaikaisen luo. Hänet saatettiin ikiaikaisen

eteen, ja hänelle annettiin valta, kunnia ja kuninkuus, kaikkien kansojen, kansakuntien ja kielten tuli palvella häntä. Hänen valtansa on ikuinen valta, joka ei katoa, eikä hänen kuninkuutensa koskaan häviä” (Dan. 7: 13 – 14). Ihmisen Pojalle on annettu kaikki valta ja Hän on Jumala. Tämän kansa tulee ymmärtämään sitten, kun Jeesus on ristiinnaulittu. Ristiinnaulitseminen julistaa Jeesuksen yhteyttä Jumalan kanssa. Pojan korottaminen sisältää kaksi ajatusta, toisaalta ihmisten suorittaman ristiinnaulitsemisen, toisaalta Isän toiminnan Pojan korottamiseksi ylös (taivaaseen astumisen) Hänen suoritettuaan pelastustyönsä. Ristiinnaulitseminen, ylösnousemus ja taivaaseen astuminen on ymmärrettävä yhtenä tapahtumasarjana.

Vaikka tämä teksti käsitteleeekin kuolemaa ja tuomitsemista, siinä on sisäänrakennettuna ”vihje pelastuksesta. Teksti loppuukin yllättäen toteamukseen ”Monet uskoivat Jeesukseen kuullessaan hänen puhuvan näin.” Teksti ei kuitenkaan kerro, millaiseen Jeesukseen he uskoivat, opettajaan vai Jumalan Poikaan.